

Повече контрол, но срещу по-високи такси

Председателят на Комисията за финансов надзор Карина Караиванова пред в. "БАНКЕРЪ" – 04.08.2017 г.

Г-жо Караиванова, как оценявате отказа на Народното събрание да гласува номинираните от вас двама кандидати за заместник-председатели на КФН?

- Не е особено уместно да се впускам в коментари на произнасянето на Народното събрание, тъй като е неоспоримо право на народните представители да подкрепят или да не подкрепят кандидатурите за определени постове. Направих опит да привлека доказани професионалисти, неангажирани с интересите на

политическите партии. Те бяха подкрепени единствено от парламентарната група на ГЕРБ.

Какво следва оттук нататък? Как смятате да процедирате по отношение на номинациите на кандидатите за заместник-председатели на к

омисията, ръководещи осигурителния надзор и надзора на инвестиционната дейност?

- Очевидно е, че следващите кандидати трябва да получат подкрепата на мнозинството в пленарната зала, за да бъдат одобрени.

Един от най-важните изводи от извършения от Световната банка и МВФ преглед по FSAP на надзорния капацитет на КФН е, че комисията се нуждае от финансова независимост. Предприехте ли вече някакви стъпки за осигуряване на такава независимост?

- Действително, сред основните препоръки на Програмата за оценка на финансовия сектор на МВФ и на Световната банка (FSAP), които се отнасят за небанковия финансов сектор в България, е да направим изменение в Закона за Комисията за финансов надзор с цел да се повишат независимостта и ефективността на КФН. Констатацията на МВФ и на Световната банка е, че средствата, с които разполага регулаторът, са значително под нивото, на което трябва да са, за да е гарантирано, че ще успее да изпълни основните си надзорни функции. Нашите разчети показват необходимост да се удвои сегашният бюджет на КФН, за да се решат проблемите, с които комисията се сблъсква. Между тях на преден план са създаването, актуализирането и поддържането на информационни системи за обработка на все по-нарастващия по обем и сложност информационен поток, привличането на висококвалифицирани специалисти, плащането на задължителния членски внос към европейските надзорни органи, осигуряването на необходимата степен на конвергенция в надзорните практики на КФН спрямо компетентните органи от останалите държави членки. Или най-общо казано - правилното и качествено прилагане на европейските регулации. Международният валутен фонд и Световната банка критикуват финансирането на КФН от бюджета не само заради недостатъчните средства, които се отпускат в резултат на този начин на финансиране, но също така и поради нарушаване на принципа на независимост на регулатора от изпълнителната власт. Препоръката на международните институции е поднадзорните на КФН лица да поемат финансирането й чрез таксите, които се събират за осъществяване на финансов надзор, а при това, без да се коментират конкретни изчисления, се приема, че размерът им трябва да бъде значителен, за да осигури осъществяването на надзорната дейност. Препоръчва се обаче да се избягват вариантите, при които финансирането се осъществява на база глоби и санкции, наложени на поднадзорните лица, за да се избегнат всякакви съмнения в мотивировката на регулаторния орган при провеждане на административнонаказателното производство.

И предприехте ли вече някакви нормативни стъпки за изпълнението на тази задача?

- Комисията за финансов надзор изготви законопроект за изменение и допълнение на Закона за Комисията за финансов надзор, който трябва да осигури бюджетна обезпеченост и независимост на регулатора при спазване на всички тези препоръки на МВФ и на Световната банка. Законопроектът е изпратен на Министерството на финансите за последващи действия с оглед на функциите на министъра на финансите като вносител на законопроекти за разглеждане от

Министерския съвет. С предложението текст, освен че реагираме на значителна част от препоръките в доклада на FSAP, изпълняваме и важни ангажименти на Република България, произтичащи от европейското законодателство, поради което очакваме в скоро време той да бъде публикуван за обществено обсъждане.

Констатацията в прегледа по FSAP, че едва тринадесет души, от които само трима инспектори, на място се занимават с надзора на 50 застрахователни компании и 500 застрахователни брокери е, меко казано, обезпокоителна. Какви мерки са планирани за укрепване на кадровия капацитет на застрахователния надзор?

- Цитираният от вас брой служители не е точен. В препоръките се коментира, че разполагаме с четирима инспектори за проверки на застрахователните компании и брокери на място. Ситуацията обаче действително е обезпокоителна. И това за мен като председател на КФН беше ясно далеч преди прегледа по FSAP. Всъщност ние бяхме готови с предложения за законодателни промени още през есента на миналата година и в мотивите на изготвения от нас закон за изменение и допълнение на ЗКФН, който е публикуван като проект на страницата на КФН, алармирахме, че хроничният недостиг на средства в бюджета на КФН поставя под риск изпълнението на задачите ѝ по осъществяване на ефективен финансов надзор в съответствие с европейските изисквания към надзорните органи, натоварени с регулаторни функции на единния европейски пазар на финансови услуги. Промените в европейската правна рамка водят до натоварване на КФН с разширени ангажименти и нови отговорности, които би следвало да бъдат обезпечени с допълнителен експертен и материален ресурс.

Изискванията в европейското законодателство по отношение на ресурсите, с които разполагат надзорните органи на финансовите пазари, се въвеждат и с оглед на това, че регулираната материя става все по-сложна, нормативните разпоредби изискват от работещите в тези органи специални познания в областта на финансите, на актюерските науки, на финансовото право, увеличава се сложността на информацията, която трябва да се анализира, обработва и обменя от надзорните органи.

Този въпрос застава с изключителна острота пред нас по повод на въведения с Кодекса за застраховането (КЗ) от 01.01.2016 г. режим "Платежоспособност II", който се очаква да доведе до още по-добра защита за титулярите на застрахователни полици, но същевременно въвежда нов режим за капиталова адекватност за застрахователите и презастрахователите и съответно изисква специални познания от надзорните органи по финанси, приложна математика, актюерски науки.

Как смятате да реагирате на тази сложна ситуация?

- Констатациите в прегледа по FSAP - тези, отнасящи се до необходимостта от подсилване на административните звена в КФН, чиито функции са свързани с правилното прилагане на директивата "Платежоспособност II", не ни изненадват. За да реагираме на тази остра необходимост, изчаквайки съответните промени в ЗКФН по отношение финансирането на КФН, предприехме мерки, за които осъзнаваме, че са частични и негодни да решат основния проблем с липсата на адекватно финансиране на комисията. Но все пак се надяваме да се отразят благоприятно на качеството на осъществявания застрахователен надзор. С изменения в правилника за дейността на КФН направихме промени в структурата на управление "Застрахователен надзор". В рамките на ограничения бюджет, с който разполагаме, сме организирали обучения на служителите.

Подготвяме изменение в методологиите, използвани от КФН за осъществяване на дистанционен надзор, с цел повишаване на ефикасността, избягване на дублиране при проверките и засилване на риск-базирания надзор. Без съмнение обаче изпълнението на препоръката за повишаване на капацитета на звената, които осъществяват надзор по спазването на изискванията на директивата "Платежоспособност II", би могло да се осъществи ефективно след приемането на измененията в ЗКФН както по отношение на бюджета на институцията, така и по отношение на статута на служителите, за които няма да се прилагат правилата за ограничения във възнаграждението на база стаж, а ще е възможно да се вземат предвид и фактори като по-висока квалификация, придобиване на образование в реномирани учебни заведения - фактори от изключителна важност, когато става дума за регулирането на сложна материя като "Платежоспособност II".

Ще бъдат ли предприети специални мерки и за засилване на надзора върху инвестициите в структури, които представляват свързани лица? Налагат ли се промени в законите, които биха помогнали в тази насока?

- Многократно е констатирано по различни поводи, че ефективността на надзорната дейност на комисията зависи както от финансовата ѝ обезпеченост, така и от усъвършенстването на регулациите. Независимо от обстоятелството, че в резултат на прегледите на активите на пенсионните фондове независимите експерти направиха заключение, че не са налице инвестиции, нарушаващи предвидените в КСО забрани - никой от пенсионните фондове няма инвестиции в ценни книжа, издадени от свързани с пенсионноосигурителните дружества лица предвид високата обществена значимост на дейността по допълнително пенсионно осигуряване и във връзка с поетите ангажименти за усъвършенстване на нормативната уредба, са предложени промени в Кодекса за социално осигуряване, насочени към противодействие на инвестиции във фактически свързани лица, към укрепване на системата за корпоративно управление на дружествата, както и към цялостно усъвършенстване на регламентацията на дейността по допълнително пенсионно осигуряване. Проектът за закон за изменение и допълнение на КСО отново е внесен в Народното събрание и предстои неговото разглеждане.

За противодействие на инвестициите в свързани лица конкретно е предложено и въвеждането на забрани за инвестиции в дружества от същата група, в която пенсионноосигурителното дружество е дъщерно дружество, както и в свързаните с тези дружества лица, като за целта се използват ясни критерии и конкретни количествени прагове в съответните дефиниции. При обсъждане на темата следва да се има предвид също така, че в немалко случаи затрудненията за установяване на инвестиции в де факто свързани лица се дължат не толкова на отсъствие на законови хипотези, а на липсата на достатъчно информация и/или прикриване на реалното участие в капитала на контролираното лице посредством участия в дружества, които формално не попадат в обхвата на контрола. За противодействие на този проблем е предложено усъвършенстване на начина на изчисляване на участието в контролираното лице.

В обобщение - предложенията за извършване на изменения в регулаторната рамка са няколко. Първото е допълване на забраните за придобиване на активи и за инвестиции в ценни книжа, издадени от свързани с пенсионноосигурителното дружество лица, чрез включването на дружества, принадлежащи към същата група, в която пенсионноосигурителното дружество е дъщерно дружество, и

свързани лица с дружествата от групата, като за тази цел са предвидени и дефиниции на понятията "група", "предприятие-майка" и "дъщерно дружество".

Усъвършенства се и дефиницията за "контрол", на която се основава дефиницията за "свързани лица, посредством допълването ѝ с хипотезата "може по друг начин да упражнява решаващо влияние върху вземането на решения във връзка с дейността на юридическо лице".

Друга насока е развиване на начина на изчисляване на участието на контролиращия в капитала на лицето, спрямо което се преценява контрол.

Третата е въвеждане на задължение за управителния орган на пенсионноосигурителното дружество да приеме политика за идентифициране на свързаните лица с дружеството и емитентите, в които са инвестирани средствата на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване.

Разговора води Петър Илиев